

ทักษะอะไรที่นายจ้างยุคเศรษฐกิจ 4.0 ต้องการ ?

นำเสนอเมื่อ : 5 ส.ค. 2559

ยกเครื่อง Education 2.0

สร้าง The New S-Curve ใหม่ให้การเปลี่ยนแปลงของ Economy 4.0

สวัสดิศรัภเพื่อนสมาชิก สสค. เมื่อเร็ว ๆ นี้ สสค.ร่วมกับ

ธนาคารโลก และ มหาวิทยาลัย ธุรกิจบัณฑิตย์ ชวน “นักเศรษฐศาสตรการศีกษา” มาร่วมฉายภาพ ‘การศีกษาไทย’ ที่เชื่อมตอกับภาค เศรษฐศีกษาและสังคม

“พายุไต้ฝุ่นระดับ 5 กำลัง ทดสอบความสามารถในการปรับตัวของตลาดแรงงานไทย” คำกล่าวของดร.เกรยศ ภทรราชวาท ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายเศรษฐศาสตร การศีกษา สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรูและ คุณภาพเยาวชน (สสค.) ดูจะไม่เกินจริงนัก ท่ามกลาง สถานการณ์เลืกจางที่รุนแรงขึ้นเรื่อยๆ และตัวเลขบัณฑิต วางงานที่พุ่งไม่หยุด

ข้อเท็จจริงนี้สอดคล้องกับการวิเคราะห์ของธนาคารโลก เกี่ยวกับสถานการณ์แรงงานในประเทศไทย ดร.ดิลกะ ลัทธพิพัฒน์ นักเศรษฐศาสตรด้านการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ ธนาคารโลก ชี้ว่าขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยถดถอยลงมา ตั้งแต่ปี 2007 ค่าจ้างของแรงงานทุกกลุ่ม ไม่เติบโต ทำให้กำลังซื้อและคุณภาพชีวิตของ แรงงานเหล่านี้ถดถอยมากกว่า 10 ปีแล้ว สวนทางกับ ตัวเลขการศีกษาของแรงงานไทยที่ดีขึ้นถ่านับตามจำนวนปี การศีกษาและคุณวุฒิสูงสุด ไทยมีปริมาณบัณฑิตเขาสู่ตลาด แรงงานจำนวนมากกว่า 40-50% ของกำลังแรงงานรุ่นใหม่ที่เขา สู่ตลาดแรงงาน แต่บัณฑิตเหล่านี้กลับขาดทักษะที่นายจ้าง ต้องการ ทำให้บัณฑิตจบใหม่กว่า 1 ใน 4 คนยังคงหางานทำไม่ได้ในปัจจุบัน

แล้วทักษะอะไรที่นายจ้างยุคเศรษฐกิจ 4.0 ต้องการ ?

ได้จาก
จากรายงานของ World Economic Forum ชี้ถึง 10 ทักษะซึ่งจะเป็นที่ต้องการอย่างมากในปี 2020

- 1.ทักษะการแก้ไขปัญหาค่ซับซ้อน
- 2.การคิดวิเคราะห์
- 3.ความคิดสร้างสรรค์
- 4.การจัดการบุคคล
- 5.การทำงานร่วมกัน
- 6.ความฉลาดทางอารมณ์

7. รู้จักประเมินและการตัดสินใจ

8. มีใจรักบริการ

9. การเจรจาต่อรอง

10. ความยืดหยุ่นทางความคิด

“ในปี 2020 ทักษะทำซ้ำเป็นประจำ (Routine Skills) จะหมดโอกาสในการทำงาน 1 ใน 3 ของทักษะที่เป็นที่ ต้องการในปัจจุบันจะล้าสมัย 65% ของงานใน 10 ปีข้างหน้า ยังไม่เกิดขึ้น บททดสอบที่สำคัญคือ ครูและระบบการศึกษา ไทยในปัจจุบันกำลังสอนและพัฒนาเด็กเยาวชนเพื่อให้มีงาน และทักษะที่ยังไม่เคยมีอยู่ในปัจจุบัน แล้วครูและระบบ การศึกษาจะสอนเด็กอย่างไร?” ดร.ไกรยส ผู้เชี่ยวชาญด้าน นโยบายเศรษฐศาสตร์การศึกษา สสค. ตั้งคำถามต่อระบบ การศึกษาไทย

“โลกกำลังเข้าสู่การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 ใน อีก 5 ปีถัดจากนี้ จะเน้นการใช้เทคโนโลยีและเครื่องจักรเข้ามา แทนที่แรงงานมนุษย์ที่ใช้ “ทักษะการทำซ้ำเป็นประจำ” (Routine Skill) เช่น หุ่นยนต์ การพิมพ์ 3 มิติ และ ระบบอุตสาหกรรม ที่เชื่อมโยงกับอินเทอร์เน็ตทั้งหมด Industrial Internet of things (IIOT) ซึ่งมีประสิทธิภาพการผลิตที่สูงกว่ามนุษย์ ไม่ ต้องการการควบคุมโดยมนุษย์ และมีต้นทุนต่อหน่วยที่ถูกกว่า” ดังนั้นแรงงานที่จะยังคงปลอดภัยและมีความ กาวหนาในการประกอบอาชีพคือแรงงานที่มี “ทักษะที่หลากหลาย” (Non-routine Skills) ทั้งทักษะที่หลากหลาย ทางปัญญาและทางการสื่อสาร (Non-routine cognitive and interpersonal Skills) เช่น ทักษะความคิดสร้างสรรค์ และทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นต้น

จะเกิดอะไรขึ้นเมื่อเรามุ่งหน้าสู่ Economy 4.0 ด้วย Education 2.0

?

ดร.เกียรตินันต์ ล้วนแก้ว คุณบดีคณะ เศรษฐศาสตร์ ม.ธุรกิจบัณฑิตย์ ชี้ว่า Education 2.0 ไม่สามารถช่วยให้ผู้ที่เรียนจบ ปรับตัวให้เข้ากับโลกของการทำงานได้ ปัญหา ช่องว่างทางทักษะจะยิ่งทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ เพราะเศรษฐกิจปรับตัวแต่แรงงานไทย ปรับตัวไม่ทัน ทำงานไม่ได้ตามที่นายจ้างคาดหวัง จากผลวิจัยของม.ธุรกิจบัณฑิตย์และสสค.ในประเด็นช่องว่าง ทักษะเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ในจังหวัดเชียงใหม่ ภูเก็ต ตรัง และอีก 14 จังหวัดทั่วประเทศพบว่า ช่องว่างทักษะสูงสุด 3 อันดับแรก ในกลุ่มจังหวัดที่มีระดับการ พัฒนาเทียบเท่ากับ Economy 2.0 และกำลังพัฒนาไปสู่ Economy 3.0 คือ

- 1) ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศอื่นๆ
- 2) ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ และ
- 3) การใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

ในส่วนจังหวัดที่มีระดับการพัฒนาเทียบเท่ากับ Economy 3.0 และกำลังก้าวไปสู่ Economy 4.0 พบว่า ช่องว่างทักษะสูงสุด 3 อันดับแรก คือ

- 1) ความรู้เฉพาะตามตำแหน่งงานที่ทำ
- 2) การแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับงาน และ
- 3) ความสามารถในการเรียนรู้งาน

“หากเทียบกับผลสำรวจของสหราชอาณาจักรและแคนาดา ประเทศไทยมีปัญหาเรื่องช่องว่างทักษะรุนแรงกว่า สองประเทศนี้ถึงเท่าตัว และหากเปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันของทุนมนุษย์ไทยกับประเทศอื่นๆ ในเอเชียพบว่า ยังไม่ดีเท่ากับมาเลเซีย จีนและสิงคโปร์ ทั้งยังได้คะแนน คุณภาพการศึกษาตามคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ต่ำกว่าประเทศเวียดนามที่เริ่มต้นช้ากว่า 15-20 ปี หรือแม้แต่ฟิลิปปินส์ที่มีรายได้ต่อหัวต่ำกว่าไทย การศึกษาไทยในโลกยุคใหม่ต้อง ก้าวสู่การคิดวิเคราะห์ หาค้นคว้าสิ่งใหม่ แต่ไทยยังท่องจำเพื่อไป สอบ ถ้าเรายังไม่ปรับตัวตอนนี้ เราอาจจะไม่ใช่สินชาติ แต่จะหมดโอกาสในการสร้างชาติ”

แล้วจะอย่างไรให้การศึกษาตอบโจทย์ภาคเศรษฐกิจ ?

กล่าวไว้ว่า ปฏิรูปการศึกษาไทยต้องเดินหน้าสู่ Education 4.0 ดร.ไกรยส นักเศรษฐศาสตร์การศึกษา สสค.

เป็นความท้าทายของระบบการศึกษาไทยที่จะสร้าง The New S-Curve ใหม่ในการพัฒนาทักษะที่หลากหลาย (Non-routine Skills) ให้แก่เด็ก

เยาวชนไทย เพื่อรองรับ S-Curve ที่ 4 ในยุค การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 ได้ทันหรือไม่ หลังจากที่ได้ประโยชน์อย่างเต็มที่จาก S-Curve ที่แล้วในการใช้ทักษะการผลิตและบริการ ของกำลังแรงงานของไทยไปสนับสนุนเศรษฐกิจเพื่อการส่งออก และการท่องเที่ยวจนนำพาประเทศขึ้นสู่ประเทศรายได้ ปานกลางขั้นสูง (Upper-middle income country) ได้เมื่อ 20 ปีที่ผ่านมาเพราะหากไม่สามารถทำได้ ประเทศไทยจะประสบปัญหาทางเศรษฐกิจและความเหลื่อมล้ำมากขึ้นทุกวัน เพราะ ประเทศต่างๆ จะหันไปลงทุนในประเทศอื่นๆ ที่มีทรัพยากร มนุษย์ที่มีคุณภาพสูงกว่า และปรับตัวเข้ากับยุค 4.0 ได้ดีกว่าประเทศไทย

“คำถามสำคัญต่อไปคือ The New S-Curve ใหม่ของ ไทยในระบบการศึกษาจะสร้างขึ้นได้อย่างไร และจะช่วยให้ กำลังแรงงานไทยรุ่นใหม่สามารถก้าวออกจากกับดักรายได้ ปานกลางได้ในเร็ววันนี้หรือไม่ ระบบการศึกษาไทยจึงจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อตอบโจทย์นี้ได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ควรร่วมมือกันในการพัฒนาทักษะ ปฏิรูปการเรียนรู้ และแทนที่การเรียนรู้ที่ไม่ตรงต่อความ ต้องการทักษะในปัจจุบัน”

สุภกร บัวสาย ผู้จัดการ สสค.

ขอบคุณที่มาจาก จดหมายถึงเพื่อนสมาชิก สสค.